

Order of Saint Lazarus: Primary sources

Innocent VIII, Pope of Rome. Bullae Papae Innocentius VIII: Cum solerti meditatione pensamus dated 5th April 1489. Original document on parchment. Arch. nat., L 326, doc.VII

- Transcribed in: R. Hyacinthe. L'Ordre de Saint-Lazare de Jérusalem au Moyen Age. Études & Communication Édition, Bez-et-Esparon, 2003, +253p. [doc. XIV] [ISBN: 2911722205]
- Transcribed in: C. Savona-Ventura. The Papal Bull Cum solerti meditatione pensamus of 1489. Journal of the Monastic Military Orders, December 2009, 2:21-38

Innocentius Episcopus Servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cum solerti meditatione pensamus quod inter precipua presidia et contra inimicos orthodoxe fidei defensiones ordo hospitalis Sancti Johannis Ierosolimitani assiduum propugnaculum existit, ac pro eiusdem fidei observatione tutela et augmento viros religione decoros propugnatores accerrimos in temporalibus providos et spiritualibus circospectos producit, circa illius statum eo perspicacius nostre mentis [...] extendimus, eiusque prosperitatem eo desiderabilius affectamus, quo per eum universali ecclesie succuritur illiusque personas magnis subiacentes periculis mentis nostre oculis conspicimus. Digne igitur ad ea intendimus per que illius status prosperitas augeatur et religiosorum locorum aliorum ordinum eis cura comissa loca ipsa optate reformationis quibus indigere noscuntur auxilio subleventur, et ordo prefatus ad infidelium oppressionem in personis et facultatibus suscipiat incrementum.

Sane dilecti filii Petrus d'Arbusson magister et fratres dicti hospitalis superioribus annis dum Turci Crucis Christi persecutores eos intra civitatem Rhodi terra marique arcta dicta obsidione conclusos tenerent, et ipsius urbis menia machinarum aliorum etiam instrumentorum que bello usui esse solent impetu solo magna ex parte equassent sepius, cum eisdem Turcis pro fidei catholice ac Rhodie urbis defensione manus intrepide cum maxima Turcorum strage, conserverunt prefatique magistri providentia atque strenuitate ea ipsa impugna quinque vulneribus affecti commilitonumque suorum magnanimitate victores auxiliante Deo evaserunt in ea, tamen obsidione et oppugnationis congressu quamplures fratrum atque militum Christi athlete et accerrimi

propugnatores perierunt. Et pro huiusmodi civitatis opidorum, locorum, insularum et subditorum tutela, defensione, manutentione murorum turriumque ruina prolapsarum reintegratione, fortificatione, restitutione et reedificatione per magna expensarum onera necessario subire compulsi sunt; et demum Turcorum eorumdem Mahumete tyranno vita functo duobus illius filiis indicem de successione in patris tyrannide vi et armis contendentibus, magister et fratres predicti eorum prudentia alterum ex eis sultanum Zyzum nuncupatum fraterno cedentem gladio presidioque destitutum omni ab imminente discrimine ac instanti vite periculo servarunt in suam redegerunt potestatem, et alterum sultanum Bagiazit rerum imperiique potitum fratruerue aservationis et incolumitatis terrore percussum ac fedus ei ignominosum ipsi vero ordini ac fidei catholice gloriosum percutiendum et pensionem tributariam nummum auri quadraginta millium exsolvendam donec in eorum potestate quietus degeret compulerunt ipsorumque suasu eo ipso germani pavore intercedente; tyrannus ipse quosdam captivos diversi generis a servitutis iugo liberavit, classesque duas continuis estatibus in Christicolos et latinos ab eo magna impensa instructas atque paratas cum iam iam ipsas educere destinaret intra Helesponti fauces impensarum sarcinis explosis, ut magistro et eius commilitonibus in quos propensior videretur, morem gereret continuitque profecto illustria facinora preconio permagnaque commendatione et condigno prosequenda premio existunt.

Nos igitur attendentes, quod militum et fratrum ipsius hospitalis numerus pariter, et facultates ad supportandum tantam belli infidelium molem et illorum tam grandi potentie resistendum. plurimum tenues existunt, cavendum quoque est ne ob virium imparitatem nephandi hostes, non sine maximo et pernicioso catholice fidei dedecore ac detrimento, prevaleant pariter, et sperantes quod, si Sancti Sepulchri Dominici Ierosolimitani, Ordinis Sancti Augustini, et milicie Sancti Lazari Bethleem et Nazaret etiam Ierosolymitanorum ordinum ipsorumque prioratus, preceptorie et membra necnon domus Dei de Montemorillon dicti Ordinis Sancti Augustini, vulgo

dicti Picant, Pictavensis diocesis, et alia dependentia ab eis membra quecumque, suppressis ac penitus extinctis in eis dictis ordinibus et militia ac eorum nominibus, titulis atque dignitatibus, dicto hospitali Ierosolymitani, pro eius membris concederentur, assignarentur, et ex eis prioratus, baiulive et preceptorie, iuxta stabilimenta hospitalis eiusdem, imposterum regende ordinarentur; et persone ad presens illa obtinentes de eorum ordinibus predictis ad ipsum hospitale transferrentur, et illum gestarent habitum qui in hospitali geritur et habetur, ac eiusdem hospitalis institutis se conformarent, et illius communi thesauro, ad instar eorum, qui nunc sum fratres ipsius hospitalis, pro perforandis illius oneribus, oportuna subsidia de eorum ecclesiasticis proventibus, annis singulis exhiberent.

Exinde profecto numerus fratrum, et facultates dicti communis thesauri tantum incrementum susciperent, quod magister et fratres ipsi non solum eorumdem infidelium potentie et oppressionibus resistere, sed illud invaderi et divina favente clementia, cum aliorum fidelium auxiliis, durante presertim Petro magistro prefato, in cuius magnanimitate et singulari prudentia, suis robustissimis commilitonibus succinto, plurimum confidimus occupatas ab eisdem terras, insulas et loca plurima in orientis partibus recuperare, et fidei catholice cultoribus repleri possent, et eorumdem, qui sic supprimerentur ordinum prioratus, preceptorie et membra, magistri et fratrum predictorum, quorum ordo Deo gratus et Christi fidelibus plurimum est acceptus directione, laudabili reformationis votive successibus congratularentur.

Ac volentes eiusdem fidei oportunitatibus salubriter ut tenemur providere, habita super hiis cum venerabilibus fratribus nostris Sancte Romane Ecclesie cardinalibus infrascriptis deliberatione matura, de illorum consilio, Sancti Sepulcri Dominici Ierosolymitani ac milicie Sancti Lazari Bethleem et Nazaret etiam Ierosolymitani, nec non domus Dei de Montemorillon, cum eorum iuribus et proprietatibus, etiam de quibus fit mentio (Bethleem, Nazaret et domus Dei, vel aliis [sic] ordines, per se distincti non essent), sed aliorum ordinum membra, tamen ipsa cum suis

pertinentiis a suis ordinibus, auctoritate apostolica separantes ordines predictos et eorundem ordinum et milicie archiprioratum, prioratus et magistratus generales ac in eorundem ordinum prioratibus, preceptoribus, domibus et membris illorum, quibus denominantur nomina, et dependentias ac pertinentias omnino suppressimus et extinguimus. Illaque omnia per universum orbem existentia et constituta, quorum nomina, fructus, redditus et proventus pro expressis habemus dicto hospitali Sancti Johannis Ierosolymitani, pro illius membris et dictam domum expresse pro membro prioratus Aquitanie dicti ordinis, de similibus consilio et auctoritate, unimus, incorporamus, concedimus et assignamus; et personas suppressorum ordinum eorundem, ab illorum regularium institutorum observatione, exceptis tribus substantialibus votis, per eos forsan emissis, et habituum eorundem suppressorum ordinum gestatione, de eisdem consilio et auctoritate absolvimus, et ad Hospitale ipsum et illius ordinem transferimus.

Et volumus, ut de cetero illum gestent habitum, qui per fratres dicti hospitalis geritur et habetur, ac illius regularibus institutis se conferment. Et tam qui in titulum, quam qui in commendam in presentiarum illa obtinent, ad aliorum fratrum dicti hospitalis instar, iuxta magistri et fratrum predictorum, aut ab eis auctoritatem habentium, providam moderationem, pro temporum qualitate, de eorundem membrorum que sic obtinuerint, proventus, communi thesauro predicto, suffragia et onera exhibeant annuatim, et magistri ac conventus predictorum mandatis obtemperent, nec quovis modo clam vel palam, illi qui huiusmodi prioratus aut loca dictorum ordinum suppressorum tenent, eis cedant aut renuncient, vel de eis donationem faciant, absque expresso consensu, licentia et auctoritate magistri et conventus prefatorum; quod si secus fecerint irritum et inane, quod factum fuerit, et nullius roborus esse decernimus. Et nichilominus penam privationis beneficiorum et excommunicationis late sententie, eo ipso incurrere censeantur plenam magistro moderno quoad dixerit et magister dicti hospitalis erit soli sine conventu et cum cedente vel decedente seu

magistratum dicti hospitalis alias quomodolibet dimittente pro tempore existenti magistro et conventui prefatis, ac habentibus ab eis potestatem, ex eisdem dictorum sic suppressorum ordinum, prioratibus, domibus, preceptoriiis et membris huiusmodi, prioratus, baiulivas et preceptorias, ad instar aliorum membrorum dicti hospitalis et de illa de domo Dei de Montemorillon, cum suis pertinentiis, ipsius prioratus Aquitanie eiusdem hospitalis et non alterius prioratus, auctoritate nostra ordinandi. Et cum pro tempore vacaverint, de eisdem disponendi, concedentes presentium tenore facultatem ac decernentes prioratus, domus, preceptorias et membra suppressorum ordinum huiusmodi, dicto hospitali, ut prefertur, applicata, et illa nunc et pro tempore obtinentes privilegiiis, favoribus et indultis, quibus alia eiusdem hospitalis membra et fratres potiuntur et gaudent uti potui et gaudere posse et debere et in hiis que hospitali et membris eius, ac illa obtinentibus concederentur imposterum parvo modo includi.

Irritum quoque et inane quicquid secus super hiis a quoqua quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Et nichilominus omnibus et singulis in dignitate ecclesiastica constitutis personis et cathedralium ecclesiarum canonicis ac ordinariorum locorum in spiritalibus generalibus vicariis et officialibus quos de super pro parte magistri et conventus predictorum vel dilectorum filiorum Guidonis de Blanchefort prioris prioratus Alvernie ac Johannis Kendal Turcopelerii dicti hospitalis oratorum pro nonnullis arduis negotiis ad nos destinatum requiri continget de similibus consilio et scientia per se aut alium vel alios premissa ubi quando et quotiens expedire cognoverint solemniter publicantes. Ac eis super hiis efficacis defensionis presidio assistentes faciant auctoritate nostra translatis ad ipsum Hospitale suppressorum ordinum predictorum personas in habitu et regularium institutorum dicti hospitalis observantia fratribus eiusdem hospitalis se conformare et eorumdem magistri et conventus ac ipsorum officialium, ad instar aliorum fratrum dicti hospitalis obtemperare mandatis et eiusdem Hospitalis usus mores stabilimenta statuta et

consuetudines observare, et tam illos quam qui in presentiarum aliqua ex dictorum suppressorum Ordinum membris in commendam obtinent aut qui in vim presentis unionis in futurum obtinebunt ad respondendum de illorum proventibus dicto communi thesauro aut illis quibus assignata fuerint debite satisfaciant et onera ac pensiones reservatas seu imposterum reservandas, iuxta moderationem de super pro tempore factam aut faciendam ut prefertur eadem auctoritate compellant contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis, non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac ordinum et milicie predictorum iuramento etiam apostolica confirmatione vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus de eisdemque ordinibus sic suppressis concessis per sedem apostolicam privilegiis contrariis quibuscumque. Seu si aliquibus communiter vel divisim a Sede apostolica indultum existat quod interdici suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Et quia difficile foret presentes litteras ad singula loca in quibus necessarie erunt defferre, volumus quod earum transumptis sigillo alicuius prelati seu eius vicarii ecclesiastici munitis et manu publici notarii subscriptis eadem prorsus fides adhibeatur que adhiberetur eisdem originalibus litteris si essent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre separationis suppressionis extinctionis unionis incorporationis concessionis assignationis absolutionis translationis constitutionis et volumatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo octuagesimo nono, quinto kalendas aprilis, pontificatus nostri anno quinto.